

PELIKÁN

2.
December
2023

Ročník 10.

„Ja však budem úfať neprestajne
a všade budem šíriť Tvoju chválu.“ Ž 71,14

ČASOPIS RÍMSKOKATOLÍCKYCH FARNOSTÍ V LUČENCI

Čas zázrakov

V kolobehu času prichádza znova čas, ktorý nazývame časom pokoja. Obyčajne je spojený s náhlym a vysielaním vtieravých až otravných reklám o Vianociach, predavači vo veľkých nákupných strediskách dostávajú príplatky za počúvanie stále sa opakujúcich melódií!

No, tohto roku toto všetko bolo ináč, všetkých ich predbehol v polovici októbra, v jednu sobotu večer zvonček. Idem otvoriť a spoza dverí na mňa vykukla usmievavá hlava františkána, ktorý spieva koledy. Hovorím si v duchu, tak tento predbehol aj „alzáka“ (zelená postavička v televízii)! Nedalo sa tomu vyhnúť a vravím, čo omyl v čase alebo ...? Nato on, že slávime 800 rokov, kedy v mestečku Greccio sv. František postavil prvé jasičky, v túžbe sprítomniť si tak dôležitú udalosť, akou je narodenie Ježiša. A tak celá františkánska rodina začala s prípravou na pripomenutie si tejto skutočnosti.

Cirkev k tomu používa čas, ktorý nazývame ADVENT. Čas, ktorý sa nám ponúka, aby sme nielen materiálnym snažením, ale i duchovne sa pripravili na túto tak dôležitú udalosť pre nás. Myslím si, že nielen pre kresťanov, ale aj pre celé ľudstvo. Aby sme Vianoce mohli sláviť, potrebujeme duchovne, ale i duševne prijať tú skutočnosť, že to dieťa, ktoré je na pohľad nemohúce, vydané do opatery človeka a úplne závislé od neho, že toto dieťa má vládnuť svetu! No, nielen to, ale i skutočnosť, že pred týmto dieťaťom si mám pokľaknúť a takto mu prejavíť úctu a oddanosť. Ozaj, kedy sme naposledy kľáčali a uvedomeli si tento postoj, voči tomu, pred kým kľáčime? Tu si môžeme uvedomiť, ako rýchlo žijeme, robíme úkony bez uvedomenia si, čo vyjadrujú. Preto máme pred slávením Vianoc čas na prípravu, čas adventu!

Všimnime si, k čomu sme pozvaní, mať čas byť pozvaní, znova sa učiť rozhodovať o tom, čo máme všetci rovnako nadelené, rozhodovať o svojom čase. Cirkev nám ponúka, aby toto rozhodovanie bolo uvedomelé, každého jedného z nás. Pozýva nás mať čas byť s mojím Ježišom, ktorý sa znova chce rodiť v mojom Betleheme. Sme pozvaní zažiť zázrak premeny, ktorý s nami urobí stretnutie s Ježišom. To On robí z maštale Boží príbytok! On z dní, ktoré nazývame Vianoce, robí Boží čas!

Prajem nám všetkým, aby čas Vianoc bol pre nás časom Božím.

*P. František Honíšek, CM,
administrátor farnosti Rúbanisko*

Vianoce

Svetoslav Veigl

*Nebesá prerazili mračná hriechu, vín,
na slame v Betleheme leží Boží syn,*

*v pokore leží ako obyčajné dieťa
Boh, Slovo večné, Vládca neba, sveta.*

*Láska, čo od večnosti horí napodiv,
chce horieť v našich srdciach, aký div!*

*Do seba zaštepíť nás lásky putom,
oživiť milosť v srdci zatrpknutom.
Syn Boží, Spasiteľ náš, Božské dieťa,
pri tebe srdce oživa a oči svietia.*

*Prišiel si, Láska sama, z lásky k nám.
V srdci mi nebo rozkvitá, keď teba mám.*

A csodák ideje

Az idő forгатagában megint az az idő közeleg, melyet a béke idejének nevezünk. Általában a karácsonyi idő közeledtét jelzik a tolaкodó és idegesítő reklámok, s az üzletláncok alkalmazottai pótdíjakért hallgatják az állandó karácsonyi melódiákat!

No, ebben az évben ez másképp volt, mindenkit megelőzött egy októberi estén a kapucsengőnk. Megyek ajtót nyitni, s az ajtó mögöl egy ferences testvér feje kukucskál, s karácsonyi dalokat énekel. Azt mondtam magamban, hogy ez még az „alzás” reklámot is megelőzte (azt a kis zöld figurát a TV-ből). Nem tudtam kikerülni és mondom neki, megtévedtél az időben, vagy mi ...? Erre ő azt mondta, - azt ünnepeljük, hogy 800 évvel ezelőtt Greccio városkában szent Ferenc felállította az első Betlehemet, abban a reményben, hogy kiemelkedő esemény keretében, Jézus születését be tudják mutatni. S így az egész ferencesrendi család megkezdte az előkészületeket erre a fontos ünnepre.

Az Egyház ezt az időszakot nevezi ADVENTnek. Ez az az idő, amely nem csak anyagi vonzatában, de lélekben is felkészít mindenkit erre az eseményre. Azt gondolom, hogy nem csak a kereszтények számára fontos, hanem az egész emberiségnek, hogy a karácsonyt méltón tudjuk ünnepelni. Lelkileg és szellemileg is el kell tudnunk fogadni azt a tényt, hogy a gyermek, aki első látásra még védtelen, s az ember gondozására van bízva és függ tőle, majd ez a gyermek fog uralkodni a világon!

De nem csak ez a fontos, hanem az is, hogy éppen ez előtt a gyermek előtt kell hódoljak és ki kell fejeznem tiszteletemet és odaadásomat. Nos, amikor utoljára térdeltünk, tudatosítottuk ezt a hozzáállásunkat, hogy valójában ki előtt is térdelünk? Itt rá kell eszmélnünk arra, hogy milyen gyorsan élünk, hogy nem is tudatosítjuk cselekedeteinket, hogy ezekkel mit is fejezünk ki. Ezért van karácsony előtt az adventi idő, a felkészülés ideje!

Vegyük csak észre, hogy mire is kaptunk meghívást, hogy legyen időnk a meghívásra, tanuljuk meg újra eldönteni, hogy miben osztozunk egyformán, s döntsünk az időnkéről. Az Egyház felkínálja nekünk, hogy a döntés ideje tudatos legyen mindannyiunknál. Arra hív meg minket, hogy Jézussal töltssem az időt, aki újra meg szeretne születni az én Betlehememben. Arra vagyunk meghívva, hogy meg tudjuk élni a csodás átváltozást, melyben Jézussal találkozunk. Ő készíti az istállóból Isten lakhelyét! Ő az időből, melyet mi karácsonynak nevezünk, Istenre szánt időt készíti!

Azt kívánom mindannyiunknak, hogy a karácsonyi idő az Istenre szánt idő legyen!

**P. František Honíšek, CM,
a Rúbanisko plébánia adminisztrátora
Preklad / Fordította: Kovács Csikány Andrea**

Nová strecha na Farskom úrade v Lučenci – Meste

V úvode tohto článku, ktorým chcem v krátkosti informovať o našej novej streche na Farskom úrade Lučenec – Mesto, v prvom rade ďakujem dobrému Pánu Bohu za všetku jeho pomoc pri realizácii tohto diela a taktiež sv. Jozefovi, ku ktorému sme sa modlili už dlhšiu dobu a prosili ho o pomoc, aby tak, ako sa postaral svojou prácou o výchovu a živobytie Pána Ježiša, svojou pomocou sprevádzal aj práce pri oprave našej strechy.

Keď som prišiel v r. 2017 do Lučenca, medzi priority z ekonomického hľadiska mi bola pri preberaní farnosti predostretá aj oprava strechy na Farskom úrade. Až teraz spätne môžem povedať, že zrealizovať túto opravu bolo dosť náročné, keďže naša fara je aj kultúrnou pamiatkou. V počiatkovej fáze pri zoznamovaní sa s problematikou i skutkovým stavom strechy, Pamiatkový úrad v Lučenci odporučil vymeniť poškodené časti krovu a strešnú krytinu. K tomu smerovali aj prvé ponuky firiem a majstrov, ktoré sa pohybovali v cene okolo 30.000 – 40.000 eur, najvyššia činila až 60.000 eur. K realizácii opravy sme potrebovali projektovú dokumentáciu, ktorá si následne vyžadovala statický posudok stavu krovu a drevených konštrukcií strechy.

Cez Technickú univerzitu vo Zvolene sme sa dostali k projektantovi Ing. Jozefovi Kulichovi zo Bzovíka (okr. Krupina, ktorého verím, že nám poslal sv. Jozef), ktorý so svojim spolupracovníkom Ing. arch. Adriánom Kunom pripravili statický posudok a projektovú dokumentáciu. Pri tomto sa zistilo, že zo statického hľadiska je strecha v nevyhovujúcom stave. Z grantu Ministerstva kultúry SR sme získali 8.000 eur na projektovú dokumentáciu. To bol prvý dôležitý bod rekonštrukcie strechy. Najťažšie nás však ešte len čakalo. Keďže bolo potrebné vymeniť celý krov strechy a samozrejme aj krytinu, celkové náklady sa vyšplhali na cca 125.000 eur. Z tejto sumy sa nám podarilo získať z Ministerstva kultúry ďalších 50.000 eur, Biskupský úrad v Rožňave nám prispel z Podporného fondu sumou 20.000 eur, farnosť Lučenec – Rúbanisko nám požičala 40.000 eur. Ostatné výdavky tvorili milodary veriacich. Rekonštrukciu strechy realizovala firma Krovstav domy, s. r. o. z Hriňovej v júni 2023.

Po Bohu patrí poďakovanie aj všetkých ľuďom našej farnosti, ktorí akýmkoľvek spôsobom pomohli pri realizácii tohto náročného diela. Šesťročné úsilie mnohých prinieslo svoje ovocie. Vymenovať všetkých ľudí, ktorí boli nápomocní, by tvoril dlhý zoznam. Pán Boh však o každom vie, preto im vyslovujem úprimné Pán Boh zaplať.

Nech aj toto dielo obnovy slúži na väčšiu česť a slávu Božiu a pre dobro ľudí.

Slavomír Marko, farár

Vianoce – moja nostalgia

Vianoce patria k najkrajším, najobľúbenejším sviatkom v roku. Sú bohaté na rozličné zvyky a tradície, ktoré ešte zdôrazňujú ich magickú atmosféru. Moje spomienky sa viažu na detstvo a predškolské roky, ktoré som prežila na Stolických vrchoch, kde moji rodičia boli maloroľníci s kúskom pôdy. Bola to horská oblasť s usadlosťami, ktoré boli značne od seba vzdialené a farský kostol v Šoltýske bol až 7 km od nás. Posledný týždeň adventu sa využil na prípravu príchodu – narodenia malého Ježiška. Všetko sa gruntovalo, ako obydlie, tak aj hospodárske budovy i maštaľ. Pripravovala sa zásoba dreva na kúrenie, lebo cez Vianoce sa nerobil hluk ani s pílou či sekerou. Taktiež sa pripravovalo dostatok krmiva pre dobytok.

Vianočné pečenie, ako aj výzdoba sa začala tesne pred Vianocami a Štedrým dňom. Keď bolo všetko vyčistené, upiekol sa chliebik a koláče z kysnutého cesta plnené s tým, čo gazdovstvo a pôda priniesla – mak, tvaroh, jabĺčka, orechy. Vianočné oblátky sme dostávali v kostole. Na Štedrý deň otec priniesol jedličku, ktorá sa vždy vypestovala na vlastnom pozemku. Túto zavesil na hradu povaly nad stolom prikrýtvým sviatočným obrusom. Výzdoba jedličky bola tiež z domácej výroby – jabĺčok, orechov, medovníkov, výrobkov zo slamy ...

Pod obrus na stole mamka nasypala za hrst obilného zrna,

aby budúci rok bola dobrá úroda. Pod stromčekom trónil betlehem vyrobený z dreva a papiera. Nohy stola sa previazali pevnou reťazou, aby rodina bola svorná a pekne spolu nažívala. Štedrá večera sa začala po vyjdení prvej hviezdy modlitbou a požehnaním pripravených pokrmov. Najskôr sa podávala oblátka s medom a cesnakom, potom kapustnica s hubami, opekance s makom a koláče. Rozkrojilo sa jabĺčko a rozlúpil sa orech – znak pre zdravie rodiny v budúcom roku. Zo Štedrej večere sa ponúko aj zvieratkám.

Po večeri sa poďakovalo modlitbou za všetky dobrodenia, ktoré nám boli dopriate. Po večeri sme navštívili najbližších – rodinu a susedov. Spoločne sa zaspievala Tichá noc, navzájom sme si podali ruky, povedali vinš k sviatkom a išli sme domov. Na polnočnú svätú omšu sme nechodievali či už

pre vzdialenosť, zimu, alebo sneh, ale na Narodenie Pána sa išlo do kostola vždy za každého počasia. Neodmysliteľnými účastníkmi sv. omše boli betlehemci, ktorí sa spájali koledami s dávnou tradíciou našich predkov. Boli to pastierske koledy, ktorými obyvateľom spríjemňovali Vianoce zvestovaním Kristovho narodenia.

Na Vianoce, keď svet stíchne, nech vám Božie dieťa vdýchne pokoj, radosť a posilu, nielen v túto svätú chvíľu, ale taktiež v novom roku, nech vás vedie v každom kroku.

Mária Gréčová

TICHÁ NOC

Azda najznámejšou vianočnou koledou je Tichá noc, ktorá prvýkrát zaznela v Oberndorfe pri Salzburgu 24. decembra 1818. Učiteľ a organista Franz Xaver Gruber dal koledu hudobnú podobu a za textom sa ukrýva osoba kaplána Josepha Mohra. Tolkokrát sme už spievali túto pieseň, a predsa vždy v nás nanovo zarezonuje svojou krásou, pokojom a vnútorným obsahom.

Tichá noc. Úvod koledy vyjadruje atmosféru tej tichej, svätej noci, kedy prišla Spása na našu zem. No my často zažívame ticho, ktoré nie je posvätné a upokojujúce, ale ticho, ktoré nás oberá o vnútornú harmóniu. Tichá domácnosť. Kolkokrát sme svedkami tohto typu ticha, ktoré neprináša radosť, ale výčitky a nepokoj. Ticho pred búrkou. Ticho našich vnútorných bojov, ale i tých vonkajších, otvorených bitiek proti vlastnému egoizmu. Hrobové ticho. Ticho, ktoré zabíja, ticho, ktoré neotvára človeka pre niečo nové, ale ho uzatvára do seba a robí ho neschopným odpustenia. Kiež by nám Novonarodené Dieťa počas týchto vianočných sviatkov pomohlo zo životov odstraňovať neplodné ticho hriechu a naučilo nás kontemplatívne tichu svätosti.

Sám len svätý bdie dôverný pár. Naša pozornosť sa upriamuje na Jozefa a Máriu, muža a ženu. Pár vytvára spoločenstvo. Základné spoločenstvo je rodina. Každý má tú svoju, a tak Vianoce sú príležitosťou ďakovať za naše rodiny i farské a rehoľné spoločenstvá. Ako hovorili naši predkovia: „niet chyža bez kríža.“ Všade sú ťažkosti, ale tento svätý pár nám ukazuje cestu dôvery a nádeje. Ich bdelosť vyjadruje pripravenosť počúvať a plniť Božiu vôľu. Boli plní Božej prítomnosti, aj keď po ľudskej stránke

zakúšali ťažkosti. V hostinci nebolo pre nich miesta. Uvažovanie osvietené vierou objavilo v tomto konštatovaní vnútornú paralelu s hlbokými slovami Jánovho prológu „prišiel do svojho vlastného no vlastní ho neprijali“ (Jn 1,11). Smutné konštatovanie, že pre Záchrancu sveta, pre toho, v ktorom bolo všetko stvorené tu nielo miesta, hoc „líšky majú svoje skrýše a nebeské vtáky hniezda, ale syn človeka nemá kde hlavu skloniť.“ (Mt 8,20).

Stráži dieťaťko, nebeský Dar. Dar je daný zadarmo, bez toho, aby darca čakal na opátku nejakú protihodnotu. Boh nám daroval svojho Syna, aby nás zachránil. My z tejto záchrany teraz čerpáme, no máme sa pýtať sami seba, čo môže od nás očakávať Boh. Pri pohľade na Nebeskú Matku pozorujeme jej odhodlanie. Mária zavinula dieťa do plienok. Aj bez zbytočnej sentimentálnosti si ľahko vieme predstaviť, ako sa veľmi tešila na túto chvíľu a s akou láskou sa pripravovala na narodenie svojho dieťaťa. Opierajúc sa o teológiu cirkevných otcov, ikonopisecká tradícia teologicky vysvetľovala obrazy plienok a jasiel. Dieťa tuho zavinuté do plienok sa javí ako odkaz na hodinu jeho smrti. Svätý Augustín vyložil význam jasiel myšlienkou, že sú miestom, kde zvieratá nachádzajú svoj pokrm. Teraz však v nich leží ten, ktorý sám seba označil za chlieb z neba. (Jn 6,51) Je to pokrm, ktorý človeku dáva skutočný večný život. Jasle sa tak stávajú odkazom na Boží stôl, ku ktorému je človek pozvaný, aby z neho prijal Boží chlieb.

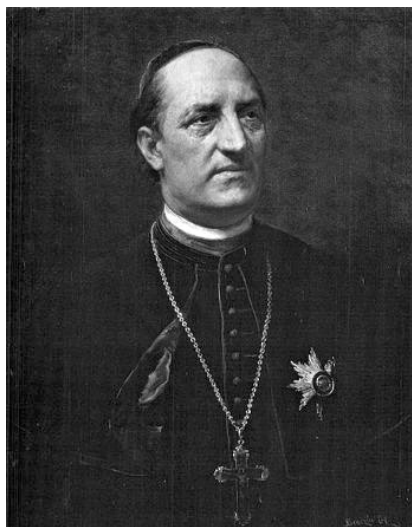
Nech nám tohoročné prežívanie vianočných sviatkov pomôže preniknúť do ich podstaty, aby nám narodený Ježiš dal odvalu odstraňovať z našich vzťahov ohlušujúce ticho sebeckta a otvoril nám srdcia pre prijatie najlepšieho Daru.

P. Dominik Pavol, CM

Významné kňazské osobnosti Novohradu:

Arnold Ipolyi – Stummer

Rímskokatolícky kňaz a biskup, historik výtvarného umenia, pamiatkar **Mons. Arnold Ipolyi – Stummer** sa narodil 18. 10. 1823 v obci Kosihy nad Ipľom v okrese Veľký Krτίš. Pochádzal zo šľachtickej rodiny. Gymnaziálne štúdiá absolvoval v Krupine a Banskej Bystrici. Filozofiu študoval v Trnave, teológiu vo Viedni, Ostrihome a Bratislave. Za kňaza bol vysvätený 4. 8. 1847 v Bratislave. V r. 1847 sa stal kaplánom v Dolnom Petre, 1848–49 v Bratislave. V r. 1849–59 pôsobil ako

farár v Zohore, v r. 1859–63 v Törökszentmiklósi a v r. 1863–65 ako kanonik v Egri. V r. 1865–71 bol rektorom seminára v Budapešti, v r. 1871–86 biskupom v Banskej Bystrici a od r. 1886 biskupom v Oradei (Velkom Varadíne). Od r. 1858 bol členom korešpondentom, od r. 1861 akademikom, od r. 1874 riadnym členom a v r. 1881–86 predsedom sekcie Uhorskej akadémie vied v Budapešti.

Spočiatku sa zaoberal etnografiou a folkloristikou, neskôr sa ťažiskom jeho práce stali uhorské výtvarné dejiny, stredoveké umenie a archeológia. Výrazne zasiahol do oblasti pamiatkovej starostlivosti a ochrany umeleckých pamiatok. V r. 1871 bol poverený ministrom náboženstva a výučby Józsefom Eötvösom, aby spracoval osnovu pamiatkového zákona. Tento zákon nebol prijatý, no pri spomínanom ministerstve bola zriadená dočasná komisia pre pamiatky. Jeho zásluhou je, že podnietil zakladanie múzeí vo väčších mestách. Bol autorom približne 50 publikácií, v ktorých ako historik spracoval dejiny uhorského staviteľstva, sochárstva, zlatníctva a i. Písal o dejinách Bratislavy, Trnavy, Banskej Bystrice, Spiša, Stupavy a i. Spoločne s Františkom Viřazoslavom Sasinkom zostavil historický schematizmus Banskobystrickej diecézy za rok 1876.

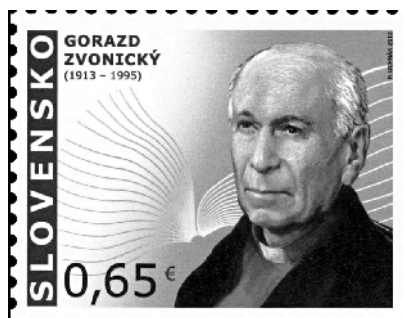
Na pozíciu banskobystrického biskupa nastúpil v r. 1871 po Štefanovi Moysesovi aj napriek tomu, že Slováci sa na tento post snažili presadiť slovenského kandidáta. Aj keď bol členom Spolku sv. Vojtecha a v r. 1872 vložil na jeho základinu 100 zlatých, jeho snahou bola postupná maďarizácia biskupstva. Biskupský seminár museli opustiť národne uvedomelí profesori, slovenskí študenti sa nemohli vzdelávať v rodnom slovenskom jazyku. V r. 1874 sa stal predsedom diecéznej vyšetrovacej komisie, ktorej jedinou úlohou bolo zatvorenie slovenského gymnázia v Kláštore pod Znievom.

18. 2. 1886 bol vymenovaný za veľkovaradínskeho biskupa a 12. 7. 1886 obsadil biskupský stolec založený svätým Ladislavom. O päť mesiacov neskôr 2. 12. 1886 však vo Velkom Varadíne náhle ukončila jeho životnú púť mozgová príhoda. V závete odkázal všetok svoj majetok na cirkevné a kultúrne účely. Mons. Arnold Ipolyi – Stummer bol pochovaný v katedrále Nanebovzatia Panny Márie v Oradei, na jeho žiadosť bolo jeho srdce pochované v kaplnke sv. Barbory v Banskej Bystrici.

Tento článok som vypracoval s pomocou nasledovnej literatúry: Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska, Bratislava, Lúč 2000, s. 563–564, Biografický lexikón Slovenska, 4. zv. Ch – Kl, Martin, Slovenská národná knižnica 2010, s. 106–107, ako aj Magyar katolikus lexikon 5. zv. Homo – J, Budapest, Szent István Társulat 2000, s. 339–340.

František Mihály

110 rokov od narodenia básnika katolíckej moderny Gorazda Zvonického

Slovenský básnik katolíckej moderny, rímskokatolícky kňaz, salezián, prekladateľ, misionár, editor, pedagóg a významný exilový pracovník **Gorazd Zvonický**, vlastným menom **Andrej Šándor** sa narodil 29. 6. 1913 v obci Močarany, dnes mestská

časť Michaloviec. Vyrastal v chudobnom maloroľníckom prostredí. Jeho talent si všimol kňaz ThDr. Štefan Hlaváč, ktorý mu pomohol, aby išiel študovať do kňazského seminára k saleziánom. Večné sluby saleziánskeho rehoľníka zložil 11. 11. 1940. V r. 1942 zmaturoval v Kláštore pod Znievom a od r. 1944 študoval teológiu vo Sv. Beňadiku a Sv. Kríži nad Hronom. Za saleziánskeho kňaza bol vysvätený 29. 6. 1948 biskupom ThDr. Štěpánom Trochtom.

Počas základnej vojenskej služby sa zoznámil s básnikmi Jankom Silanom a Pavlom Ušákom – Olivom, ktorí v ňom prebudili záujem o poéziu. Až do násilného zatvorenia biskupského seminára v Trnave (19. 5. 1949) pôsobil ako školský radca. V júni 1949 bol menovaný za správcu farnosti v Michalovciach. V apríli 1950 bol zatknutý a izolovaný v tábore pre duchovných v Podolínci, kde strávil niekoľko tvrdých mesiacov. V auguste 1950 sa mu podarilo z tábora utiecť. Po krátkom pobyte v Taliansku odišiel do Buenos Aires v Argentíne, kde sa zapájal do práce Spolku slovenských spisovateľov i Zahranicnej Matice slovenskej. Keď bol v r. 1963 v Ríme založený Slovenský ústav sv. Cyrila a Metoda, vrátil sa do Európy a zapojil sa do práce ústavu. Okrem toho sa stal pedagógom humanitných vied na gymnáziu Antona Bernoláka pri tomto ústave. Tu pôsobil až do r. 1990.

Literárnymi dielami prispieval do periodík: Rozvoj, Don Bosco, Saleziánske zvesti, Mládež a misie, Slovenské pohľady a i. Debutoval knihou veršov Sejba perál (1943), náklad druhej zbierky Mýtnik pred Madonou (1948) bol zlikvidovaný bezpečnostnými orgánmi. V exile vydal básnické zbierky: S ukazovákou na mraku (1958), Prebúdza sa zem (1964), Na jubilejné víno (1965), Slnko ma miluje (1967), Na igrícovom kare (1973), Obolus (1985), Smer Mariánska hora (1988) a i. Vo svojej próze Keď mlčať nie je zlato (1988) sa zamýšľal nad významom spirituality pre súčasného človeka.

Tento článok som vypracoval s pomocou literatúry: Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia, Martin, Slovenská národná knižnica 2008, s. 550–551.

Gorazd Zvonický zomrel 27. 7. 1995 v Ríme a bol pochovaný v slovenskej hrobke na cintoríne Prima Porta na Via Flaminia. 29. 6. 1996 boli jeho telesné pozostatky prenesené na Národný cintorín v Martine. V r. 1996 bola Okresná knižnica v Michalovciach premenovaná na Zemplínsku knižnicu Gorazda Zvonického. V r. 2013 mu Slovenská pošta vydala známku Gorazd Zvonický (1913–1995) v nominálnej hodnote 0,65 €.

František Mihály

Radovan Gajdoš: „Duchovné povolanie je krehká záležitosť“

Diakon rímskokatolíckej cirkvi **Mgr. Radovan Gajdoš** sa narodil 6. 3. 1980 v Rožňave. Strednú lesnícku školu vychodil v r. 1994-98 v Prešove. Lesnícku fakultu Technickej univerzity vo Zvolene navštevoval v r. 1998-2002, štúdium však neukončil. V r. 2017-2023 študoval na Teologickej fakulte v Košiciach Katolíckej univerzity v Ružomberku, kde absolvoval aj dopĺňajúce pedagogické štúdium s možnosťou pôsobenia ako učiteľ náboženskej výchovy. V r. 2003-04 pracoval ako zásobovač MTZ v Cementárni v Turni, v r. 2007-09 bol pomocným robotníkom v Lido di Jesolo (Talianско). V r. 2010-17 pôsobil ako mani-

plulant Expedičného skladu Betliar a vedúci lesného obvodu vo firme Lesy Slovenskej republiky OZ Rožňava. Od r. 2023 pôsobí ako diakon v Rímskokatolíckej cirkvi Biskupstvo Rožňava, konkrétne vo farnosti Lučenec – Mesto.

Dôstojný pán diakon Gajdoš, začnime tento rozhovor spomienkami na vaše detské a mládenecké roky.

Od malička som mal rád prírodu, rybníčky, zber húb a turistiku. Základnú školu (ZŠ) som navštevoval v Turni nad Bodvou. Rodičia pracovali v Cementárni Turňa, otec neskôr na Tranzitnom plynovode v Jablonove nad Turňou. Mám jedného mladšieho brata Miroslava, ktorý pracuje ako programátor v Košiciach. Ako mládež sme sa veľa hrali vonku na čerstvom vzduchu, športovali sme, bicyklovali sa ... Na ZŠ som mal rád nemecký jazyk, pán učiteľ Ivanič nás naučil prakticky po nemecky hovoriť. Už na ZŠ som pociťoval impulzy a záujem o duchovno. Aj vzhľadom k predchádzajúcemu režimu som bol pokrstený neskôr – ako 12-ročný. Doma ráno sme sa so starou mamou stále pomodlili pred odchodom do školy. V nedeľu som sa zúčastňoval na sv. omši, i keď u nás v obci Háj pri Turni nad Bodvou bola sv. omša len každú tretiu nedeľu. V tom čase bolo miništrantov v kostole dosť, ja som neminištroval. Po odchode na strednú školu som začal rozmýšľať ako každý mladý človek – založiť si rodinu a nájsť si vhodnú a dobre platenú prácu.

Pôvodne ste sa chceli stať lesníckym inžinierom. Čo rozhodlo o zmene vášho zamerania na teológiu?

Naša farnosť organizovala v r. 2014 pútnickú cestu do Lúrd, Fatimy, Santiago de Compostela a na Montserrat. Bola to 14-denná púť autobusom. Vtedy som si uvedomil a obrátil pohľad na to, čo je v živote podstatné a dôležité. Vo mne nastalo akési precitnutie, uvedomenie si krehkosti života a blízky dotyk Boha. Po návrate domov som bol ako zmenený človek. Intenzívne som sa začal zapájať do života farnosti. Zúčastňoval som sa na ďalších púťach, odpustoch v širokom okolí aj v rámci východného Slovenska. Počas tohto obdobia som rozlišoval svoje povolanie a nakoniec som si po pohovore s domácim pánom farárom v Turni ThDr. Attilom Juhászom a po rozhovore s otcom biskupom Stanislavom Stolárikom podal prihlášku do Kňazského seminára v Košiciach.

Priblížte nám, prosím vaše teologické štúdiá.

Teologickú fakultu som navštevoval v Košiciach, v ročníku nás bolo 10 bohoslovcov. Spočiatku som mal menšie ťažkosti pri učení z dôvodu veku, keďže som už mal 37 rokov. Z prednášaných predmetov som obľuboval cirkevné dejiny a biblické predmety, z teologických predmetov dogmatiku, morálnu teológiu, pastorálnu teológiu. Z pedagógov som si najviac vážil Cyrila Hišema, Gabriela Ragana a Stanislava Stolárika. Za diakona som bol vysvätený 10. 6. 2023 v katedrále Nanebovzatia Panny Márie v Rožňave. Diakonská prax trvá približne jeden rok. Za kňaza by som mal byť vysvätený začiatkom cirkevného roka 2024.

S akými predsavzatiami prichádzate do Lučenca?

Duchovné povolanie je krehká záležitosť. Po prvom precitnutí a vydaní sa na „Cestu“ je človek – kandidát na kňazstvo šesť rokov vedený a formovaný v kňazskom seminári a potom ešte jeden rok prebieha diakonská prax vo farnosti, ktorú určí otec biskup. Po mojom vysvätení za diakona moja prvá cesta viedla do Divína (2 mesiace) a od 1. 9. 2023 som bol presunutý do farnosti Lučenec – Mesto. V zmysle prijatého posvätného rádu diakonátu je mojou úlohou ohlasovať Božie evanjelium, kázať, vysluhovať krst, rozdávať sväté prijímanie, asistovať pri uzatváraní manželstva, udeľovať požehnanie a vykonávať pohrebné obrady. Túto službu vykonávam pod autoritou diecézneho biskupa a pod vedením pána farára. Zároveň ju vykonávam s radosťou a láskou k Pánu Bohu i k ľuďom. S Božou pomocou chcem pozdvihnúť duchovnú úroveň všetkých ľudí, s ktorými sa vo farnosti stretávam. Plánujem tiež podporovať mladých ľudí na ich ceste a kráčaní k Bohu. V neposlednom rade chcem pomáhať pánovi farári a pánovi kaplánovi v ich službe v prospech duchovného rastu našich veriacich.

František Mihály

V Dome Xaver v Badíne sa konalo 18. národné stretnutie Modlitieb otcov

V Dome Xaver v Badíne sa od 29. septembra do 1. októbra 2023 uskutočnilo 18. národné stretnutie Modlitieb otcov. Počas vzájomných stretnutí, prednášok a modlitieb sa otcovia zamýšľali nad témou celého stretnutia: „Kto z vás teda patrí k všetkému jeho ľudu, nech je s ním jeho Boh a nech ide do Jeruzalema, ktorý je v Judei, a nech buduje dom Pána, Boha Izraela.“ (Ezd 1,3)

V sobotu 30. septembra 2023 pre otcov, ktorých bolo vyše sto z celého Slovenska a Moravy, slávil svätú omšu banskobystrický biskup Mons. Marián Chovanec. V príhovore upriamil svoju pozornosť na život a odkaz sv. Hieronyma, ktorého spomienku v ten deň Cirkev slávila. Diecézny biskup pozval otcov upriamiť svoju pozornosť na Sväté písmo a urobiť si z neho sprievodcu pre svoj život. Po svätej omši mal pre otcov biskup Chovanec aj prednášku na tému stretnutia.

Z farnosti Lučenec-Mesto sa zúčastnili 2 otcovia, tak isto aj s farnosti Lučenec-Rúbanisko a jeden otec z farnosti Vidiná.

Ervin Jakubec

Oslava sv. Cecílie

Meno sv. Cecílie sa v povedomí väčšiny hudobníkov i milovníkov hudby spája s prívlastkom: patrónka hudobníkov, hudby a zvlášť cirkevnej hudby. Z historického hľadiska je inšpiratívne sledovať, ako sa tradícia sviatku sv. Cecílie vyvíjala a modifikovala.

Sv. Cecília, panna a mučenica, pochádzala z poprednej rímskej rodiny a žila v 3. st. Jej životné udalosti približuje písomná legenda zo začiatku 5. st. Oddanou vierou získala pre kresťanstvo svojho snúbenca Valeriána i jeho brata Tiburcia. S manželom Valeriánom sa rozhodli žiť v cnostnej zdržanlivosti, za čo ich anjel – podľa legendy – korunoval vencom z rajských ruží a lalií. Valeriána stali, Cecília zomrela mučeníckou smrťou. Katolícka cirkev si jej sviatok pripomína 22. novembra. Počas svadobnej hostiny sa Cecília ponorila do svojho vnútra, nepočúvajúc ďalej zvuky hudobných nástrojov a vo svojom srdci spievala k Bohu, aby jej zachoval čistotu a panenstvo. V tejto myšlienke sa realizuje stredoveký topos: „nie hlasom, ale srdcom spievajte“.

Do hudobnej histórie vstúpila sv. Cecília v 15. st. Dovtedy sa vo výtvarných prameňoch zobrazovala s martýrskou korunou a krížom či palmovou ratolesťou a mečom. Až v 15. st. sa atribútom svätice stal hudobný nástroj: portatív, prenosný organ, ktorý držala v rukách, bol zobrazovaný jednoducho vedľa nej, či dokonca ho mala v zmenšenej podobe zavesený na krku ako nejaký šperk. Medzi nespočetnými vyobrazeniami sa ceciliánskej legende najviac približuje obraz Svätá Cecília, patrónka hudobníkov Raffaella Santiho (1514).

Františkánsky hudobník P. Paulín Bajan, OFM ako zručný kresliar výtvarne obohatil viaceré svoje rukopisy cennými ilustráciami. Frontispice v zborníku „Harmonia Seraphica II.“

(Skalica 1775) zobrazuje sv. Cecíliu so svätožiarou v zbožnom pohľade upretom k nebesiam. Pod túto kresbu pripojil P. Paulín Bajan latinské verše, ktoré v slovenskom prebásnení majú takúto podobu:

Svätá Cecília, vznešená Ty Panna!
Pre naše spevy si láskavá ochrana;
Prihovor sa za nás, veľmi Ťa prosíme,
Majestát Božský nech chválu našu prijme.

Povýšenie Cecílie na sväticu hudby v 15. st. sa spájalo aj s tým, že sa jej menom začali zaštitovať hudobné spoločnosti, akadémie, bratstvá a ďalšie inštitúcie. Tento trend vychádzal z Fladerska a Brabantska a rýchlo sa širil po celej Európe.

Na Slovensku sa ceciliánska tradícia najväčšmi rozvinula v 19. st. V Dóme sv. Martina v Bratislave sa pravidelne konali –

aj v stredoeurópskych reláciách ojedinelé – ceciliánske slávnosti, ktorých rozkvet súvisel so založením Cirkevného hudobného spolku pri Dóme sv. Martina (Kirchenmusikverein zu St. Martin, 1833), hoci ich korene sú staršieho dáta.

V 19. st. sa kult sv. Cecílie stále viac špecifikoval na oblasť cirkevnej a najmä cirkevnej vokálnej hudby. Zaslúžilo sa o to vzťahujúce sa reformné hudobno-cirkevné hnutie katolíckej a čiastočne aj evanjelickej cirkvi nazvané cecilianizmus, ktoré svoj názov odvodilo od mena patrónky hudby a identifikovalo sa s princípmi návratu k vokálnym formám cirkevnej hudby v zmysle ich renesancie či obnovy. Špracované podľa: Jana Lengová: Sv. Cecília, patrónka hudby a hudobníkov. In: Adoramus Te, 2002.

Žiaci a pedagógovia Cirkevnej ZUŠ v Lučenci oslávili sviatok tejto svätice 22. novembra 2023 slávnostnou svätou omšou a krátkym koncertom vážnej hudby v Kostole Krista Kráľa na Rúbanisku. Touto cestou veľmi pekne ďakujeme našim pátrom Františkovi a Dominikovi za milé privítanie a spoločne strávený príjemný čas.

Eva Ticháková

OSLAVA GRECCIA V LUČENCI

V roku 2023 si pripomínáme 800. výročie slávania vianočnej svätej omše s jasličkami, ktoré pripravil svätý František z Assisi v talianskom meste Greccio.

V Lučenci sme nezabudli na túto významnú udalosť a tiež sme sa pripravili na deväťdňovú pobožnosť pri jasličkách z Greccia. Modlili sme sa vždy večer po svätej omši v dňoch 17.-25. septembra 2023. Pri tejto príležitosti sme každý deň dostali požehnanie s relikviou svätého Františka.

Nášho modlitbového deväťdňového stretnutia sa okrem terciárov, zúčastňovali aj laici, ktorí radi priniesli obeť, aby nás podporili a prispeli k jeho dôstojnému priebehu.

Viera Bílková

Dvadsiate výročie návštevy sv. Otca Jána Pavla II. v Rožňave

V stredu 13. septembra 2023 som sa zúčastnila ďakovnej púte do Rožňavy. Ďakovali sme za návštevu, dnes už svätého, pápeža Jána Pavla II., ktorý Rožňavu navštívil v r. 2003. Už samotná cesta do Rožňavy bola požehnaním. Počasie sa radovalo s nami.

Oslava 20. výročia sa uskutočnila na Biskupskom úrade v Rožňave a v Katedrále Nanebovzatia Panny Márie. Na nádvorí biskupského úradu bola príjemná rodinná atmosféra. Tešili sme sa zo stretnutí známych z rôznych kútov našej diecézy. Navštívili sme Pamätnú izbu sv. Jána Pavla II. v rezidencii Biskupského úradu. Vypočuli sme si krátky výklad a videli sme kreslo aj posteľ, ktoré použil pri oddychu počas svojej návštevy. Čakanie na vstup sa nám nezдалo dlhé. V jedálni Biskupského úradu bola videoprojekcia zo slávenia sv. omše

z 13. septembra 2003. Bolo milé pripomenúť chvíle spred dvadsiatich rokov.

Na nádvorí pred sochou Panny Márie bol umiestnený obraz nášho drahého svätca a jeho relikvia. Počas uctenia relikvie som silne vníjala prítomnosť Jána Pavla II. a jeho lásku k nám. Som presvedčená, že mocne oroduje za nás u Pána. Po spoločnej modlitbe svätého ruženca otec biskup požehnal pamätnú tabuľu na návštevu svätého pápeža a slávnostným sprievodom sme sa presunuli do katedrály.

Svätá omša bola skutočným vďakyvzdávaním za dar návštevy sv. Jána Pavla II. Hlavným celebrantom bol otec biskup Stanislav Stolárik. Mal na sebe ornát, ktorý mal oblečený pri slávení sv. omše pred 20 rokmi sv. Ján Pavol II. Katedrála bola naplnená Duchom Svätým, požehnaním a láskou.

Ďakujem dobrému Bohu, že mi umožnil putovať do Rožňavy. Ďakujem za sv. Jána Pavla II. a ďakujem za nášho otca biskupa. Ešte aj dnes sa mi tisnú slzy do očí, keď spomínam na tú nádhernú duchovnú atmosféru. Naozaj sme boli ako jeden!

Bohu vďaka!

Oľga Ružičková

TRINÁSTE VÝROČIE POSVÄTENIA CHRÁMU NA RÚBANISKU

V nedeľu 3. septembra 2023 sa vo farskom chráme na Rúbanisku konala svätá omša pri príležitosti 13. výročia posvätenia Kostola Krista Kráľa. Slávnostným kazateľom bol pán farár z farnosti Hnúšťa vdp. Marián Tomášov, ktorý bol

v čase posviacky kostola kaplánom v Lučenci.

Slávnosť sa začala o 9:30 hod. Koncelebrantmi boli správca farnosti P. František Honíšek, CM, niekdajší kaplán P. Ján Meluch, CM a P. Dominik Pavol, CM. Kazateľ v homílii priblížil význam chrámu pre veriacich i profánny priestor, ktorý ho obklopuje. Farníci z vďačnosti priniesli obetné dary. Nakoľko sa na druhý deň po slávnosti začal nový školský rok, tak v závere svätej omše bolo vzývanie Ducha Svätého a modlitba za žiakov a študentov. Niekoľko detí si prinieslo na požehnanie aj svoje školské tašky.

Po skončení liturgického slávenia sa veriaci presunuli do priestorov fary na agapé. Všetci sa tešili neformálnemu stretnutiu medzi sebou navzájom. Mnohí dobrodinci priniesli rôzne koláče a iné pochutiny, ktoré dotvorili príjemnú atmosféru stretnutia a priateľstva.

4. septembra 2010 konsekroval Kostol Krista Kráľa v Lučenci – Rúbanisku vtedajší rožňavský biskup Mons. Vladimír Filo. Druhý katolícky kostol v centre Novohradu vtedy pribudol po dvestodvadsiatich piatich rokoch.

P. Dominik Pavol, CM

Diecézne večeradlo v kostole Nanebovzatia Panny Márie v Helpe

Vieme, že modlitba a pôst sú veľmi osvedčené prostriedky ako sa chrániť pred zlom. Veriaci pociťujú čoraz väčšiu potrebu modlitby a hlavne modlitby VEČERADLA. Vzorom Cirkvi, príkladom pre každého veriaceho člena Cirkvi je Panna Mária, matka Ježiša Krista a naša Matka. Aj my sme sa rozhodli vstúpiť

do modlitby s Pannou Máriou, preto sme v apríli 2023 oslovili pána dekana Štefana Kosturka, ktorý pôsobí v Helpe a navrhli sme mu, že by sme boli radi, keby sa v kostole Nanebovzatia Panny Márie v Helpe konalo diecézne večeradlo. Navrhli sme dátum 13. mája 2023. Pán dekan ochotne súhlasil a na tento deň pripravil so svojimi veriacimi veľmi pútavý program večeradla.

Pozvánky na večeradlo boli rozposielané do všetkých farností v rožňavskej diecéze. Pán dekan Štefan Kosturko zabezpečil, aby oznamy boli aj na sociálnej sieti, preto aj účasť bola veľká. Pozvanie prijal aj rožňavský biskup Mons. Stanislav Stolárik, ktorý celebroid slávnostnú svätú omšu. Pred svätou omšou bola krátka prednáška, ktorú viedol vdp. Dušan Monček, duchovný otec večeradla z farnosti Dolná Tižina. Pozvanie prijali aj dvadsiati štyria kňazi rožňavskej diecézy, aby sme takto spoločne mohli osláviť Fatimskú Pannu Máriu, jej Nepoškvrnené Srdce, klaňať sa Ježišovi Kristovi vo Sviatosti Oltárnej, prosiť o víťazstvo Nepoškvrneného Srdca Panny Márie a zároveň prosiť o skončenie všetkého zla tejto doby.

Prosíme stále nášho Pána, aby sme mohli byť zdrojom jeho lásky a pokoja v tomto svete, ktorý to tak veľmi potrebuje a prosíme, aby sme vedeli počúvať Božiu múdrosť počas našej cesty životom. Bude sa nám kráčať ľahšie a radostnejšie. AVÉ MÁRIA.

Viera Bílková

Dekánatne večeradlo v Bol'kovciach

Je ráno 14. október 2023 a veriaci DOLNÉHO NOVOHRADSKÉHO DEKANÁTU sa ponáhľajú na pobožnosť VEČERADLA MKH v Bol'kovciach.

Kostol Panny Márie Fatimskej sa pomaly zaplňa. Začíname sláviť večeradlo, ktoré vedie duchovný otec Slavomír Marko z Lučenca. Modlíme sa radostný ruženec za víťazstvo Nepoškvrneného Srdca Panny Márie vo svete. Do modlitieb vkladáme svoje rodiny, prosíme aj za zmier na Ukrajine a v Izraeli.

Na naše večeradlo prijal pozvanie Mons. Vladimír Vojtašák, ktorý prítomných zaujal pútavou prednáškou.

Po krátkej prestávke sme sa pomodlili ruženec svetla, ktorý viedol pán farár Marián Slovák. Večeradlo pokračovalo svätou omšou, ktorú celebroid páter Dominik Pavol z farnosti Lučenec-Rúbanisko. Pri svätej omši nás páter Dominik požehnal relikviou fatimských detí. Po adorácii sme prešli dedinou so sochou Panny Márie Fatimskej.

Do budúcnosti chceme pokračovať v dekanátnych a diecéznych večeradiach, preto už máme ďalšie pozvanie do farnosti Jaklovce.

Sme radi, že nás Panna Mária vedie a my radi počúvame jej volanie, radi všetko vkladáme do jej Nepoškvrneného Srdca a premodliujeme všetko, čo sa deje vo svete. Radi sa modlíme večeradlo, radi organizujeme večeradlá a aj kňazi nám vychádzajú v ústrety, je to požehnanie pre jednotlivé farnosti. Sme vďační našim kňazom, že sa nám s láskou venujú aj keď veľakrát nemajú času nazvyš. Všetko však robíme na Božiu chválu a požehnanie pre farnosti, rodiny a celý svet. Radi by sme privítali do MKH aj ďalších ľudí, aby nás čo najviac prichádzalo na večeradlá. Keď chceme skutočne dosiahnuť želanú zmenu a urobiť čosi cenné pre víťazstvo Nepoškvrneného Srdca Panny Márie a pre našu Zem, muselo by prísť o zmenu v našich zaužívaných návykoch. Ale kde je vôľa, tam je cesta. Istotne si dokáže viac ľudí nájsť príležitosť na modlitby vo večeradle.

Viera Bílková

20. výročie založenia Cirkevnej ZŠ sv. Jána Bosca v Lučenci

Cirkevná základná škola sv. Jána Bosca v Lučenci si 21. 9. 2023 pripomenula významný deň v jej histórii, a to 20. výročie jej založenia. Tak, ako z malého semienka vyrastie krásny a silný strom, tak aj naša škola počas celých 20 rokov prekonala rôzne slasti a strasti. V tento deň sme si uvedomili, že všetko sme zvládli s Božou pomocou a s pomocou všetkých tých, ktorí boli, sú a budú našimi priaznivcami.

Slávnostnú sv. omšu celebroidal rožňavský biskup Mons. Stanislav Stolarík. Poukázal na posolstvo a odkaz sv. Jána Bosca, patróna našej školy a blahoslavenej Zdenky Schellingovej, po ktorej je pomenovaná školská kaplnka. Po jej skončení nasledovala slávnostná akadémia v kine Apollo. Tak, ako škola má bohatú históriu, tak aj program bol bohatý a rôznorodý. Žiaci nám pripravili spevácke a recitačné pásmo prierezom histórie od sv. Cyrila a Metoda až po vznik CZŠ. Naši žiaci predviedli tanečné, či už folklórne alebo moderné umenie. Divadlo o blahoslavenej Zdenke poukázalo na jej statočnosť a odkaz: Nič ma nezastaví, ani vietor, husté mraky, lebo za nimi je moje milované Slnko. Na počesť výročia odznela aj nová školská hymna.

Počas slávnostnej akadémie boli ocenené významné osobnosti, ktoré nielen prispeli k založeniu a kvalite našej školy, ale poukázali aj výnimočné morálne hodnoty. Sme vďační, že už 20 rokov môžeme byť „mostom k vzdelaniu a hodnotám“ pre bývalých, súčasných a budúcich žiakov.

Mariana Vinarčíková, riaditeľka školy

Duchovné cvičenia Cirkevnej ZUŠ na Osuší

Učitelia Cirkevnej základnej umeleckej školy v Lučenci absolvovali v dňoch 22.-23. 6. 2023 duchovné cvičenia v príjemnom prostredí obce Luboriečky, časť Osušie. Tieto cvičenia boli zamerané na rozvinutie lásky k Bohu a k blížnemu, z čoho pramení aj vnútorný pokoj a načerpanie nových duchovných síl. Pre niekoho je prínosom cvičenie v posilňovni alebo mnohé iné telesné cvičenia, no pre našich učiteľov sú dôležité duchovné cvičenia. Podstatou duchovných cvičení je osobné stretnutie s Bohom, v rámci ktorého sa človek môže započúvať do Božieho slova, do svojho vlastného vnútra.

Duchovnými cvičeniami sú napríklad rozličné spôsoby modlitby, spytovanie svedomia, čítanie Svätého písma, rozjímanie o prečítanom texte, modlitba ruženca, modlitba krížovej cesty, účasť na svätej omši a mnohé iné, ktorými sa posilňuje duchovný život kresťana. Na duchovných cvičeniach nás po celý čas sprevádzal páter František Honíšek z farnos-

ti Lučenec – Rúbanisko, ktorému sa touto cestou chceme veľmi pekne poďakovať za jeho službu. Tieto dni boli pre nás veľkým darom a obohatením do ďalšieho života.

Eva Garaj Kurucová

Esztergomi zarándoklat

„Krisztus egyháza az úton járók közössége“.

A zarándoklat jelentősége tulajdonképpen az, hogy a résztvevőkben fölébressze a közösségi érzést, a hívők egységét, növelje a vallásosságot és nem utolsó sorban lelki élményt jelent. Borongós esős időben indultunk útnak az esztergomi bazilikába Manko Péter atyával 2023. augusztus 29-én. Jöttek losonci, füleki, ipolybalogi ferencesek, szlovák és magyar hívek Losonc és környékéről. Útközben elimádkoztunk a rózsafüzért, szent énekeket énekeltünk magyarul, szlovákul.

Megérkeztünk Párkányba, ahonnan utunkat az Esztergomi Városnéző Kisvonaton folytattuk a Mária-Valéria hídon át egészen az esztergomi bazilikához. Esztergom királyi és érseki székhely volt. A 19. században az érsekek visszatértek Nagyszombatból, ahová a törökök elől menekültek 1543-ban és felépítették a Várhegyen ma is látható bazilikát. Sajnos, a belső tereit csak részben tudtuk megnézni a nagyméretű felújítás miatt. A főoltár 13,5 m magas és 6,6 m széles vászonra festett oltárkép, mely Mária menybemenetelét ábrázolja.

Péter atya a csodálatos Téli kápolnában mutatott be szentmisét 11,00 órakor. Szentbeszédében Heródesről az aznapi Evangéliumról beszélt. Megmagyarázta nekünk, hogy érdemes meghatározott szándéokra imádkozni és főlajánlani ezt a napot. Ezek a szándékok lehetnek családi problémák, betegség, stb. A szentmise után megtekintettük az altemplomot, ahol Mindszenty József érsek, bíboros aki még Magyarország utolsó hercegprimása is volt, Lékai László bíboros és sok más egyházi méltósággal alussza öröknyugodalmát. Ipolybalogi ferences testvérünk Mindszenty József érsek, bíboros emléktáblája előtt szépen csengő hangon elénekelt a palóc Himnuszt.

Délután egy órára megjött értünk a városnéző kis vonatunk. Menetközben a ferences gimnáziumhoz és kollégiumhoz a mikrofonon keresztül idegenvezetőt hallhattunk, aki bemutatatta a város nevezetességeit. Többek között hallottunk Vak Bottyánról, aki a város szülöttje volt és a magyar történelem híres katonája. A gimnázium

étkezdéjében ebédrel vártak bennünket. Délután négy óráig szabadunk volt. Ezidő alatt négyen fölkerestük Orbán Márk ferences atya sírját a kriptában. Itt elhelyeztük a magunkkal hozott emlékezés koszorúját.

Közben a nap is kisütött, így a többi szabadidőt a virágos szép téren található kávézók teraszán üldögélve, beszélgetve a téren sétálgatva töltöttük. Négy órára megjött értünk a városnéző kis vonatunk, hogy visszazállítson minket Párkányba, ahol az autóbuszunk parkolt. (Az autóbusz a súlya miatt nem közlekedhetett a Mária-Valéria hídon.)

Hazafelé is énekekkel rózsafüzér imádkozással töltöttük ki az időt. Nagyon jó hangulat uralkodott közöttünk egész nap. Köszönet a süteményekért, frissítőért, amivel kényeztettek bennünket.

Köszönjük a Gondviselésnek ezt a szép napot, Péter atyának hogy elkísért minket, így jelenlétével lelkileg megerősített. Halásak vagyunk Dziják Klára ferences testvérünknek a szervezésért. Deo gratias!

Lados Ágnes és Horváth Judit, ferences testvérek

Karácsonyi káposztaleves

Amikor megtudtam, hogy ezt a cikket kell megírnom, azt hittem, hogy meglesz öt sorban. Aztán egy kis felmérést végeztem és ez lett belőle. A főzés mindig attól függ, hogy milyen család részére készítjük az ételt, így van ez a karácsonyi káposztaleves is.

Olyan családban, ahol tartják a húsmentes böjtöt a böjtös káposztaleves készül a következő módon: ezt lassan sokáig kell főzni. Először a hagymát és a gombát vajon megpároljuk. A savanyúkáposztát (1 kg) kinyomkodjuk és hideg vízbe

feltesszük főzni. Rávigyük a hagymát, fokhagymát, sót, borsot, darált köménymagot, pirospaprikát és a szárított gombát amit 3-szor melegvízben megmostunk és kinyomkodtunk. Nagyon lassan főzzük és elég sokáig. Ezután vajas világos rántást készítünk, meghintjük pirospaprikával, hidegvízzel felöntjük, átforraljuk és ráöntjük a káposztára, még kevés ideig főzzük.

Angyalkolbászt is főzhetünk bele egészben vagy nagyobb darabokban, amit az éjféli szentmise után elfogyasztunk tormával vagy mustárral.

Következzen még más változata is az ünnepi káposztalevesnek: A fölaprított hagymán megsütjük a karikára vágott házikolbászt és az áztatott, átmosott szárított gombát. Fölengedjük hidegvízzel és beletesszük a kinyomkodott vagy kimosott savanyúkáposztát. Amikor már majdnem megfőtt, öntsünk bele paradicsomlevet. Ne felejtünk el beletenni fokhagymát, sót, borsot, darált köményt, a végén még mézzel is izesíthetjük, egy leveses kanál elég bele.

Következzen egy füstölthúsos változata is: 1 kg savanyúkáposztát kinyomkodunk levéből és kb. 3 liter hidegvízben füstölt oldalassal vagy csülökkel együtt puhára főzzük. 10 dkg húsos füstölt szalonnát apró kockára vágunk, megpirítjuk és karikára vágott 20 dkg házi kolbással együtt a levesbe tesszük. A megfőtt húsból a csontot kivesszük, kockára vágjuk és visszatesszük a levesbe. A levest még paprikás rántással berántjuk, ekkor tehetünk bele pár szem aszaltszilvát is (nem kötelező) és felforraljuk.

Jó étvágyat kívánok mindenkinek. Emésztésükre ügyelve békésen jó hangulatban töltsék a reánk váró szép ünnepeket.

Lados Ágnes, FVR

Program bohoslužieb počas Adventu a Vianoc

Kostol Navštívenia Panny Márie (v meste)

Kostol Krista Kráľa na Rúbanisku

Rorátne sv. omše počas adventného obdobia:

v utorok a piatok o 06:00 hod., v tieto dni nebudú sv. omše o 07:00 hod.

Vysluhovanie sviatosti zmierenia pred Vianocami:

17. december 2023 (nedeľa):

- od 15:00 hod. do 18:00 hod. – spovedať bude viac kňazov.

19. december 2023 (utorok):

- v našom kostole bude celodenná poklona: spovedanie od 09:00 hod. do 12:00 hod.; od 14:00 hod. do 17:00 hod.

20. - 22. december 2023 (sobota):

- pred každou sv. omšou až dokedy bude potrebné.

23 december 2023 (sobota) - spovedanie od 15:00 hod. do 19. hod

Počas vianočných sviatkov (24., 25., 26. december 2023) nebude možnosť vykonať si sv. spoved.

Spovedanie chorých: 20. december 2023 (streda). Nahlásiť ich môžete v sakristii.

Koledovanie Dobrej noviny: 25. decembra 2023 poobede. Rodiny, ktoré chcú prijať koledníkov do svojho domu, nech sa zapíšu do zošita, ktorý bude v kostole na stole za lavicami. Vyzbierané milodary sú určené na pomoc chudobným v Afrike.

Požehnávanie domov: Od 06. januára 2024 po osobnej dohode s kňazom. Nahlásiť sa môžete v sakristii do 06. januára 2024.

Sv. omše:

24. december 2023 – 4. Adventná nedeľa:

07:30 slov., 08:45 maď., 10:00 slov., Mikušovce 10:15 hod.

Je to zároveň Štedrý deň - vigília Narodenia Pána: 22:00 maď., 24:00 slov.,

25. december 2023 – Slávnosť Narodenia Pána:

07:30 slov., 08:45 maď., 10:00 slov., 18:00 slov.,

26. december 2023 – Sv. Štefan, prvý mučeník:

07:30 slov., 08:45 maď., 10:00 slov.,

31. december 2023 – Svätej rodiny - Ježiša, Márie, Jozefa:

07:30 slov., 08:45 maď., 10:00 slov.,

Ďakovná sv. omša na konci roka:

16:30 slov.,; Mikušovce: 10:15 hod.

01. január 2024 – P. Márie Bohorodičky:

07:30 slov., 08:45 maď., 10:00 slov., 18:00 slov., Mikušovce: 10:15 hod.

06. január 2024 – Zjavenie Pána:

07:30 slov., 08:45 maď., 10:00 slov., 18:00 slov., Mikušovce: 10:15 hod.

Slavomír Marko, farár

Rorátne sv. omše počas adventného obdobia:

V utorok o 6:00 hod.: 5.12., 12.12., 19. 12.

Vysluhovanie sviatosti zmierenia pred Vianocami:

Svätú spoveď si môžete vykonať:

každý adventný štvrtok od 15:00 hod. do 17:00 hod.

utorok 20.12. od celý deň počas celodennej adorácie

Počas vianočných sviatkov spovedáme len vo výnimočnom prípade!

Eucharistická adorácia:

streda 20.12. celodenná farská adorácia od 10:00 hod. do 17:00 hod.

sobota 31.12. ďakovná adorácia na konci Starého Roka od 23:30 hod.

Spovedanie chorých:

Sobota 21.12. dopoludnia. Nahlásiť ich môžete v sakristii.

Požehnávanie príbytkov v období Zjavenia Pána:

Potrebné dohodnúť sa s konkrétnym kňazom.

Sv. omše:

24. 12. 2023 4. Adventná nedeľa:

9:30 slov., 11:00 maď.,

24. 12. 2023 Vigília slávnosti Narodenia Pána:

16:00 slov., 21:00 maď., 24:00 slov.

25. 12. 2023 Slávnosť Narodenia Pána:

9:30 slov., 11:00 maď., 18:00 slov.

26. 12. 2023 Sv. Štefan prvomučeník:

9:30 slov., 11:00 maď., 18:00 slov.

27. 12. 2023 Sv. Ján, apoštol a evanjelista:

08:00 slov.,

28. 12. 2023 Svätých Neviniatok, mučeníkov:

17:00 slov.

29. 12. 2023 Sv. Tomáša Becketa, biskupa a mučeníka:

17:00 slov., 18:00 maď.

30. 12. 2023 Sv. Dávid:

17:00 slov.

31. 12. 2023 Sv. Silvestra I. a Sviatok sv. Rodiny Ježiša, Márie a Jozefa:

9:30 slov., 11:00 maď., 16:00 slov. (ďakovná pobožnosť na konci roka)

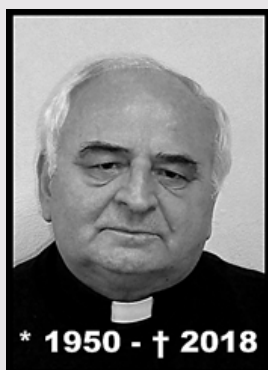
1. 1. 2024 Slávnosť Panny Márie Bohorodičky:

9:30 slov., 11:00 maď., 18:00 slov.

6. 1. 2024 Slávnosť Zjavenia Pána:

9:30 slov., 11:00 maď.,

František Honíšek, CM

5. výročie úmrtia pátra Vincenta Zontáka, CM

* 1950 - † 2018

V nedeľu 29. 10. 2023 sme si v našom kostole Krista Kráľa sv. omšou pripomenuli pátra Vincenta Zontáka, CM, ktorý bol spolu s pátrom Jánom Meluchom, CM zakladajúcim členom Vincentínskej rodiny v našej farnosti Lučenec – Rúbanisko.

Sv. omšu celebrol brat p. Vincenta páter Stanislav Zonták, CM, ktorý k nám zavítal až z Talianska a koncebrol provinciál vincentínov: páter Tomáš Brezáni, CM, páter Mykola Dobra, CM, ktorý bol tiež kňazom našej farnosti a náš páter František.

Po sv. omši si prítomní veriaci spoločne zaspomínali na pátra Vincenta pri malom občerstvení na fare.

Ervín Jakubec

Vianočný koncert
v podaní terchovskej muziky, zapísanej v roku 2013 do UNESCO

TERCHOVSKÉ VIANOCE

účinkujú:
Ťažká muzika, Sestry Opáľkové, Janka a Zuzka Patrnčiakové,
Anna Dávidíková, Ondrej Hanuliak, Betlehemci

Lučenec – mesto, kostol Navštívenia Panny Márie
29. december 2023 o 17.00 hod.
Vstupné 5 €

Púť do Libanonu

Rímskokatolícka farnosť Lučenec – Mesto a rímskokatolícka farnosť Rimavská Sobota zorganizovali v dňoch 23. 3. – 28. 3. 2023 púť do Libanonu k svätému Šarbelovi. Bola to veľmi krásna púť už aj preto, že je to druhá svätá zem – chodil po nej Pán Ježiš a jeho učeníci. Libanon je zelená krajina, nemá púšte ani polopúšte ako Izrael. Libanončania – potomci Féničanov, obchodníci, moreplavci, vynájdu sa v každej situácii, sú veľmi usilovní, len v dnešnej dobe veľmi ťažko skúšaný národ. Kedysi sa hovorilo Libanonu – Švajčiarsko východu. Libanon má dnes 5-6 mil. obyvateľov.

Cieľ našej púte bol maronitský mních sv. Šarbel, ktorý žil 23 rokov v pustovni. Naša púť sa začala 23. 3. 2023 stretnutím s pánom Raymondom Naderom, riaditeľom libanonskej katolíckej televízie. Počas 10 rokov navštevoval pustovňu každý deň a 10. 11. 1994 mal zážitok, ktorý zmenil jeho život od základu. V ten istý deň sme sa stretli s najmladším biskupom syriensko-katolíckej cirkvi v jeho letnom sídle, kde nás veľmi srdečne pohostili. Odtiaľ sme pokračovali do Harissy k Panne Márii – patrónke Libanonu. Tento deň sme ukončili príchodom do kláštora v Annaye, kde sme slávili svätú omšu.

Na druhý deň v piatok sme okolo obeda odchádzali s Annay navštíviť pani Nouhad Al Chami – zázračne uzdravenú sv. Šarbelom operáciou oboch krčných tepien a odtiaľ do kláštora za sv. Rafkou (Rebekou), mladou rehoľníčkou. Bola vzorom hodným nasledovania v modlitbe, skutkoch a skromnosti. Rafka prosila Ježiša, aby jej dovolil mať účasť na jeho utrpeniach. Bola takmer slepá, nakoniec úplne oslepla, bola paralyzovaná a mohla ležať iba na pravom boku. Na ľavej strane sa jej veľmi bolestivá hlboká rana, ktorá pripomínala ranu Pána Ježiša od nesenia kríža. Na základe tohto Rafka prosila svoje spolusestry, aby nikdy nezabúdali na 6. ranu Pána Ježiša, ktorá vznikla pre naše hriechy. Rafka žila 82 rokov, z čoho 29 rokov žila v utrpení, ktoré niesla v radosti, modlitbe a trpezlivosti. V r. 2000

bola vyhlásená za svätú pápežom Jánom Pavlom II. Po tejto zastávke sme navštívili ďalší kláštor sv. Cypriána, kde je hrob sv. Nimatullaha al Hardiniho – učiteľa sv. Šarbela a hrob blahoslaveného Štefana Nehmeho.

Ďalší deň nášho putovania nám priniesol opäť bohatý program – smerovali sme do rodnej dediny sv. Šarbela – Bekaa Kafra. Ako prvý sme navštívili kostol, kde bol malý Jussyf pokrstený a obnovili sme si všetci pri pôvodnej krstiteľnici krstné sľuby a slávili sme tu aj svätú omšu, ďalej sme pokračovali k jeho rodnému domu a taktiež sme neobišli jaskyňu, kam sa chodieval sv. Šarbel ako chlapec modliť počas pasenia dobytky. Ďalšia zastávka v tento deň bola v kláštore sv. Antona z Kozhaya. Kláštor aj chrám sú vytesané do skaly a sú to obdivuhodné stavby. Tento krásny deň, sme opäť ukončili v našej skvelej reštaurácii a naučili sme čašníka jedno slovenské slovo: „čaj.“

Nedeľu 26. 3. sme začali prehliadkou Bejrútu. Doteraz sme sa pohybovali hlavne v severnej časti Libanonu, ktorý je viacmenej kresťanský. V tento deň sme smerovali do vnútrozemia a východne ku hraniciam so Sýriou. Táto oblasť je veľmi úrodná. Zastavili sme sa v chrámovom komplexe ešte z čias Rimanov. Okolo nás je veľké množstvo utečeneckých táborov, ale náš šofér nás viedol smerom na Baalbek do Beschwetu. Beschwet je opäť jedno z veľmi silných miest. Stretli sme tu aj otca Šarbela, ktorý nám porozprával svoj príbeh, ako sa z neho (z moslima), stal kresťan.

pondelok 27. 3. – sme navštívili Sidon,

jedno z najstarších miest na svete založené ešte Noemovým vnukom. Navštívili sme aj chrám, kde sa stretol zajatý sv. Pavol so sv. Petrom. Ako posledné sme navštívili jaskyňu, kde Panna Mária so ženami čakávala na Pána Ježiša s učeníkmi – Maghdoucha. Ani nevieme, ktoré miesto bolo silnejšie, pretože každý deň bol plný zážitkov a neuveriteľných miest. Naša sprievodkyňa Majka nám vyrozprávala množstvo príbehov či už o daných miestach, ako aj o živote v Libanone, v ktorom už žije 50 rokov. Do skorého videnia Libanon! Dúfam, že sa ešte stretneme. Vďaka Bože za milosť navštíviť túto krajinu.

Anna Mangiarano

Záhrebský Advent

Skupina Lučenčanov zahájila prehliadku Varaždína 12. 2023 návštevou mestského hradu, v ktorom sídli mestské múzeum. Tam nás už čakala naša maďarská tlmočnica Judit Vaupotič, ktorá nás oboznámila s históriou mesta Varaždín i samotného mestského hradu. Z hradu sme sa barokovými ulicami presunuli do centra mesta na námestie Trg Kralja Tomislava, kde už bola pripravená adventná výzdoba s vianočným stromčekom a stánky s rôznymi pochutinami. Navštívili sme aj cukráreň Grofica Marica, kde si každý mohol vybrať rôzne sladké špeciality.

Následne nás autobus odviezol do hlavného mesta Záhreb, kde sme sa ubytovali v hoteli Centrál hneď pri hlavnej železničnej stanici. Vo večerných hodinách sme absolvovali vstupnú prehliadku centra Záhrebu – námestie bána Jelačića, obchodnú ulicu Ilica a prešli sme sa aj tunelom Grič, ktorý bol slávnostne vyzdobený a vysvetlený. Tento prvý deň sme zakončili výdatnou večerou v reštaurácii Kaptolska Klet oproti záhrebskej katedrále.

Druhý deň nášho pobytu v Záhrebe sme sa pozemnou lanovkou (uspínjača) vyviezli do Horného mesta. Pri hornej stanici lanovky stojí veža Lotrščak, postavená v 13. st., z ktorej je nádherný výhľad na celé centrum mesta. Prechádzali sme ulicou Cirilometodska popri barokovom kostole sv. Kataríny až sme prišli na Markov trg.

Námestiu dominuje románsky kostol sv. Marka z 13. st., neskôr goticky prestavaný. Od kostola vľavo nájdeme Banský dvor zo 17. st., v ktorom dnes sídli chorvátska vláda, vpravo zasa stojí Saborský palác, sídlo chorvátskeho parlamentu. Potom sme zišli trocha nižšie ku Kamennej bráne, v ktorej sa nachádza pútnická kaplnka Panny Márie. Obchodno – reštauračnou uličkou Stjepana Radića sme sa vrátili na centrálné námestie bána Jelačića, kde už prúdila pravá predvianočná atmosféra. Naši ľudia sa tu až do večera mohli zabávať pri hudbe, jedlách a nápojoch ...

V nedeľu sme sa po raňajkách presunuli električkou č. 6 do kostola sv. Blažeja na ulicu Prilaz Gjüre Deželića, kde sa od 9,30 hod. konala sv. omša. Hlavným celebrantom bol dôstojný pán farár Mgr. Borna Puškarič. Napriek tomu, že sa sv. omša konala v chorvátskom jazyku, mnohým textom sa dalo veľmi dobre rozumieť. Na konci sv. omše sme sa zvali s pánom farárom, ktorý sa s nami na pamiatku aj vyfotografoval (viď foto). Zvyšný dopoludňajší čas sme strávili na námestí bána Jelčića, kde sme sa pri varenom vínku za slnečného počasia rozlúčili so Záhrebom.

Posledným bodom nášho programu v Chorvátsku bola prehliadka historického hradu Trakošćan, ktorý sa nachádza severne od Záhrebu temer pri slovinských hraniciach. Vypína sa na vrchole zeleného lesného kopca, čím zďaleka vyniká jeho romantický vzhľad. Postavený bol v 14. st. a postupne viackrát prebudovaný. Od r. 1953 v ňom sídli hradné múzeum.

František Mihály

